

## Справа „Міцці проти Мальти” („Mizzi v. Malta”)

У рішенні, ухваленому 12 січня 2006 року у справі “*Міцці проти Мальти*”, Суд постановив, що:

- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції щодо права на розгляд справи упродовж розумного строку;
- було порушено ст. 8 Конвенції щодо права на повагу до приватного та сімейного життя;
- мало місце порушення ст. 14 Конвенції, взятої у поєднанні з ч. 1 ст. 6 та ст. 14 Конвенції.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 5000 євро як компенсацію моральної шкоди та 40000 євро на відшкодування судових витрат.

### ***Обставини справи***

Заявник Моріс Міцці є громадянином Мальти, народився 1936 року і мешкає у м. Біднії (Мальта). Він є добре знаним у країні підприємцем.

У березні 1967 року заявник і його дружина М. офіційно розлучилися і припинили спільно проживати. 4 липня 1967 року у М. народилася дочка П. Відповідно до внутрішнього законодавства заявника відразу ж було записано батьком у актовому записі про народження П. Згодом за ініціативою п. Міцці було проведено тест на ДНК, аби визначити, чи справді був він батьком П. Тест не підтвердив його батьківства. Тому заявник звернувся до суду із заявою про виключення із зазначеного документа запису про нього як батька П. Однак у цьому йому було відмовлено.

Відповідно до внутрішнього законодавства чоловік, котрий вважається батьком дитини, яка була зачата у шлюбі, може довести, що насправді він не є її батьком, якщо в судовому порядку підтвердить зраду дружини та звернеться із судовим позовом не пізніше, аніж шість місяців після народження дитини.

У травні 1997 року цивільна палата Вищого суду прийняла до розгляду позов заявника, в якому він знову спробував оспорити в судовому порядку своє батьківство стосовно П. Його позов було задоволено, а також визнано, що мало місце порушення ст. 8 Конвенції. Однак це рішення Вищого суду було згодом скасовано Конституційним судом.

### ***Зміст рішення Суду***

Заявник скаржився на те, що йому було відмовлено у доступі до суду. Також він стверджував, що неспростовна презумпція батьківства, яку було застосовано у його випадку, становила непропорційне втручання в його право на повагу до приватного і сімейного життя. Крім того, він вважав, що стосовно нього мала місце дискримінація, оскільки до інших зацікавлених осіб у справі, які могли порушити в суді питання про батьківство, не застосовувались такі самі суворі процесуальні умови та часові обмеження, як до заявника. П. Міцці стверджував про порушення ст. 8, ч. 1 ст.6 та ст. 14 Конвенції.

За оцінкою Суду, відповідно до внутрішнього законодавства заявнику належало право на оспорення батьківства. Зрештою, встановлений законом обмежений період часу, упродовж якого можна було звернутися до суду з таким позовом, лише підтверджував наявність відповідного права. Однак короткий строк позовної давності (шість місяців) став перешкодою для заявника у бажанні домогтися захисту свого права у суді.

Суд відзначив, що звернення заявника до Вищого суду не можна вважати повноцінним здійсненням права на доступ до суду. Оскільки таке звернення було, за своєю суттю, поданням запиту про отримання юридичного висновку, а не зверненням власне з цивільним позовом (скаргою). До того ж, рішення Вищого суду все одно було згодом скасоване Конституційним судом. Отож, Суд дійшов висновку, що заявник не зміг скористатися можливістю отримати юридичне вирішення своєї цивільної вимоги.

Суд взяв до уваги міркування про те, що за певних обставин встановлення обмежених строків для звернення з позовами щодо батьківства слугує забезпеченню інтересів дитини та принципу правової певності. Проте такі обмеження не повинні цілковито позбавляти особу судового засобу захисту свого права. Суд дійшов висновку, що заявник, по суті, був позбавлений можливості оспорити своє батьківство ще від самого дня народження дитини. Суд кваліфікував цю ситуацію як порушення права заявника на доступ до суду.

Суд відзначив, що національні суди виявилися неспроможними встановити справедливий баланс між законним інтересом заявника у тому, аби отримати судове рішення стосовно оспорення свого батьківства, та забезпеченням принципу правової певності й інтересів інших осіб, залучених до справи. На думку Суду, втручання у

право заявника стало для нього надмірним тягарем. Отож мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Суд далі розглянув скаргу заявника про порушення ст. 8 Конвенції. Суд зазначив, що заявнику так і не вдалося домогтися дослідження та оцінки у судовому порядку результатів тесту на батьківство.

Суд звернув увагу на те, що звернення до Вищого суду було єдиною для заявника можливістю спробувати захистити своє право, незважаючи на обмежений строк позовної давності, встановлений для даної категорії вимог.

Якби позитивне для заявника рішення Вищого суду не було скасоване Конституційним судом, то можна припустити, що інтереси заявника тоді були б цілком захищені.

На думку Суду, суворе обмеження можливості звернутися з позовом, яке було застосоване до заявника, не було “необхідним у демократичному суспільстві”. Суд вважав, що потенційний інтерес П. у тому, аби вважатися дочкою п. Міцці принаймні у соціальному значенні, не міг переважити законне право заявника оспорити батьківство. Це міркування підсилюється тією обставиною, що заявник отримав наукові докази того, що він не був батьком дівчинки.

На думку Суду, той факт, що заявник не міг скористатися можливістю оспорити батьківство, був непропорційним до законних цілей. Суд відзначив, що у справі не було досягнуто справедливого балансу між загальним інтересом забезпечення правової певності сімейних відносин та правом заявника отримати судовий перегляд презумпції батьківства, особливо з огляду на біологічні докази, які були у нього. Отже, органи влади виявилися неспроможними забезпечити право заявника на повагу до його приватного життя, яке гарантоване ст. 8 Конвенції.

Далі Суд розглянув твердження заявника про те, що у його справі мала місце дискримінація. Суд зауважив, що той обмежений строк позовної давності, який застосовувався до вимоги заявника, не поширювався на можливі судові звернення інших зацікавлених сторін. Суд вказав, що жорсткі рамки строку позовної давності, а також відмова Конституційного суду хоча б якось пом’якшити для заявника цей строк зрештою позбавили заявника прав, гарантованих ст. 6 та ст. 8 Конвенції. Натомість інші зацікавлені сторони могли цілком скористатися відповідними правами. Тому Суд дійшов висновку про те, що мало місце порушення ст. 14 Конвенції, взятої у поєднанні з ч. 1 ст. 6 та ст. 8 Конвенції.